

Ändringar i skuldsaneringslagen m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2010/11:31 jämte en följdmotion och sju motioner från den allmänna motionstiden 2010. Motionsyrkandena rör insolvensprognosen och betalningsplanen vid skuldsanering samt överskuldsättning.

I propositionen föreslår regeringen att möjligheten att bevilja skuldsanering för näringsidkare utvidgas. Även om näringsidkaren bedriver en verksamhet som är av mer än ringa omfattning, ska han eller hon inte hindras från att få skuldsanering. Det föreslås också att skuldernas ålder inte längre ska beaktas särskilt vid bedömningen av om det är skäligt att bevilja skuldsanering. Även i fall då merparten av skulderna är relativt nya ska skuldsanering kunna beviljas om detta i övrigt är motiverat. Ändringarna syftar framför allt till att förbättra förutsättningarna för näringsidkare att fortsätta att bedriva näringsverksamhet eller att starta om efter ekonomiska svårigheter. Vidare föreslås det att förutsättningarna för att gallra uppgifter om skuldsanering i samband med kreditupplysningsverksamhet blir desamma för fysiska personer som bedriver näringsverksamhet som för andra fysiska personer. Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 juli 2011.

Utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslagen. Med bifall till ett motionsyrkande föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen omgående bör återkomma till riksdagen med förslag till en lagändring som innebär att skuldsanering ska kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder inom de närmaste åren. Utskottet föreslår vidare att riksdagen, med bifall respektive delvis bifall till fem motionsyrkanden, tillkännager för regeringen vad utskottet anför om att regeringen bör utarbeta en strategi för hur överskuldsättning ska kunna undvikas och återkomma till riksdagen med förslag på konkreta åtgärder för att minska antalet överskuldssatta. Regeringen bör också ta initiativ för att öka kunskaperna om barns och ungdomars situation i överskuldssatta familjer. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Inledning	5
Ändringar i skuldsaneringslagen	5
Insolvensprognosen vid skuldsanering	6
Betalningsplanen vid skuldsanering	10
Överskuldsättning	12
Reservationer	18
1. Insolvensprognosen vid skuldsanering, punkt 2 (M, FP, C, KD)	18
2. Betalningsplanen vid skuldsanering, punkt 3 (S, MP, V)	19
3. Överskuldsättning, punkt 4 (M, FP, C, KD)	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Propositionen	21
Följdmotionen	21
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ändringar i skuldsaneringslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
2. lag om ändring i skuldsaneringslagen (2006:548).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:31.

2. Insolvensprognosen vid skuldsanering

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C4 yrkande 3.

Reservation 1 (M, FP, C, KD)

3. Betalningsplanen vid skuldsanering

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Fi205 yrkande 1 i denna del och 2010/11:C4 yrkande 4.

Reservation 2 (S, MP, V)

4. Överskuldsättning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C4 yrkandena 1, 2 och 5, bifaller delvis motionerna 2010/11:C203 och 2010/11:C216 samt avslår motionerna 2010/11:Fi205 yrkande 1 i denna del, 2010/11:Fi260, 2010/11:C224, 2010/11:C255 och 2010/11:C287.

Reservation 3 (M, FP, C, KD)

Stockholm den 29 mars 2011

På civilutskottets vägnar

Carina Ohlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Ohlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S), Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S), Margareta Cederfelt (M), Jan Lindholm (MP), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V), Thomas Finnborg (M), Katarina Köhler (S), Cecilia Brinck (M), Anna SteeleKarlström (FP), Anders Sellström (KD), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Redogörelse för ärendet

Skuldsanering infördes i svensk rätt genom skuldsaneringslagen (1994:334). Den lagen ersattes den 1 januari 2007 av den nuvarande skuldsaneringslagen (2006:548).

I april 2007 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppgift att lämna förslag om skuldnedsättning för överskuldsatta företagare med personligt ansvar för företagets skulder. Utredningen skulle också undersöka varför privatpersoner som är så skuldsatta att de inom överskådlig framtid inte kan betala sina skulder inte söker, eller inte beviljas, skuldsanering. Utredningen skulle, beroende på vad undersökningen visade, föreslå åtgärder som underlättar för dessa gäldenärer att ta sig ur överskuldssättningen. Utredningen, som antog namnet 2007 års insolvensutredning, lämnade i september 2008 delbetänkandet Vägen tillbaka för överskuldsatta (SOU 2008:82). Betänkandet har remissbehandlats. Beredningsunderlaget har, särskilt med tanke på förslaget i propositionen om att aktiva näringsidkare ska kunna få skuldsanering, kompletterats genom att en promemoria med utkast till lagrådsremiss har remissbehandlats.

Orsakerna till att privatpersoner blir överskuldsatta och andra frågor med anknytning till skuldsanering har också behandlats av Kronofogdemyndigheten i rapporten Alla vill göra rätt för sig (se KFM Rapport 2008:1).

På grundval av det redovisade beredningsunderlaget föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar de lagändringar som läggs fram. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har en motion väckts. I ärendet behandlar utskottet också sju motioner från den allmänna motionstiden 2010. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Inledning

I betänkandet behandlas, förutom proposition 2010/11:31, en följdmotion som väckts med anledning av propositionen och sju motioner från den allmänna motionstiden 2010. Motionsyrkandena rör insolvensprognosen och betalningsplanen vid skuldsanering samt överskuldsättning. Motionsförslagen finns i *bilaga 1*.

Ändringar i skuldsaneringslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Bakgrund

Genom skuldsaneringslagen (1994:334), som trädde i kraft den 1 juli 1994, infördes en möjlighet för fysiska personer att under vissa förutsättningar helt eller delvis befrias från en övermäktig skuldbörda. Lagen kom till mot bakgrund av den överskuldsättning som drabbade många enskilda under 1980- och 1990-talen. Från och med den 1 januari 2007 har en ny skuldsaneringslag ersatt 1994 års lag (prop. 2005/06:124, bet. LU35, rskr. 286, SFS 2006:548). Skuldsanering enligt skuldsaneringslagen går ut på att gäldenären helt eller delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av skuldsaneringen.

En gäldenär med hemvist i Sverige som är fysisk person kan beviljas skuldsanering och därigenom befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av skuldsaneringen. Skuldsanering får enligt 4 § skuldsaneringslagen beviljas om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid, och det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden att skuldsanering beviljas honom eller henne. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas skuldernas ålder, omständigheterna vid deras tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om skuldsanering.

Särskilda begränsningar gäller för näringsidkare. En näringsidkare får beviljas skuldsanering endast om det finns särskilda skäl med hänsyn till näringsverksamhetens ringa omfattning och enkla beskaffenhet. Begränsningen till verksamhet av ringa omfattning innebär att endast företagare som har sin huvudsakliga försörjning genom inkomst från annat håll än från företaget kommer i fråga (jfr prop. 1995/96:5 s. 167).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att möjligheten att bevilja skuldsanering för näringsidkare utvidgas. Att den näringsverksamhet som en fysisk person bedriver är av mer än ringa omfattning ska inte hindra att han eller hon får skuldsanering. Skuldernas ålder ska inte längre beaktas särskilt vid bedömningen av om det är skäligt att bevilja skuldsanering. Ändringarna syftar framför allt till att förbättra förutsättningarna för näringsidkare att fortsätta att bedriva näringsverksamhet eller att starta om efter ekonomiska svårigheter. Samma förutsättningar ska vidare gälla för att gallra uppgifter om skuldsanering i samband med kreditupplysningsverksamhet för fysiska personer som bedriver näringsverksamhet som för andra fysiska personer. Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 juli 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att regeringen nu lägger fram ändringar som framför allt syftar till att förbättra förutsättningarna för näringsidkare att fortsätta att bedriva näringsverksamhet eller att starta om efter ekonomiska svårigheter. Utskottet ställer sig således bakom regeringens förslag och föreslår att riksdagen antar lagförslagen.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de motioner som innehåller begäran om tillkännagivanden som rör frågor som anknyter till lagförslagen.

Insolvensprognosen vid skuldsanering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager som sin mening för regeringen vad utskottet anför om att regeringen omgående bör återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att skuldsanering ska kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder inom de närmaste åren. Därmed bifaller utskottet motionsyrkandet.

Jämför reservation 1 (M, FP, C, KD).

Motionen

Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) anser i motion C4 (följdmotion) att Insolvensutredningens förslag om att skuldsanering ska kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder ”de närmaste åren” borde ha övervägts noggrannare av regeringen. Till skillnad från gällande lagstiftning som slår fast att förmåga att betala sina skulder ”inom överskådlig tid” inte tillåter skuldsanering skulle en sådan ändring innebära att fler

gavs rätt till skuldsanering och därmed möjlighet att ta sig ur sin överskuld-sättning. Ett tillkännagivande yrkas därför om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till en lagändring som innebär att skuldsanering ska kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder de närmaste åren (yrkande 3).

Bakgrund

Skuldsanering får, under vissa förutsättningar, beviljas en gäldenär som är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid, s.k. kvalificerad insolvens (4 § första stycket 1 skuldsaneringslagen). Enligt lagmotiven innebär detta att betalningsoförmågan ska antas vara, om än inte permanent, bestående i ett längre tidsperspektiv. Det ska därför i princip inte gå att se att insolvensen någonsin kommer att upphöra. En nettoskuldbörda som inte uppgår till mer än ett par hundratusen kronor för en person med fast och regelbunden inkomst ansågs enligt samma lagmotiv normalt vara för liten för att skuldsanering ska komma i fråga (prop. 1993/94:123 s. 92 f. och 197, jfr också NJA 1997 s. 229).

2007 års insolvensutredning

2007 års insolvensutredning föreslog att skuldsanering ska kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder inom de närmaste åren. Utredningen konstaterade att prognosen med nuvarande regler ska ta sikte på gäldenärens betalningsförmåga ”inom överskådlig tid”. Enligt utredningen bör prognosen i framtiden inte behöva sträcka sig lika långt framåt i tiden som med nuvarande regler. Det framstår som mer adekvat att låta det ekonomiska ingångskravet vara avhängigt den förväntade betalningsoförmågan under de närmaste åren. Enligt utredningen borde detta avse en tidsperiod på upp till fem år. I utredningsbetänkandet redovisas att Kronofogdemyndigheten har anfört att en betalningsoförmåga som förväntas bestå fem till tio år borde vara tillräcklig för att uppfylla lagens insolvenskrav (Processägarens ställningstagande 2008-05-06, nr 14/08/Skusan, dnr 801 678-08/121).

De föreslagna förändringarna kommer, anförde utredningen, i praktiken att innebära att det skapas en enklare väg in i skuldsaneringsförfarandet. Eftersom bedömningen av såväl säkerheten i insolvensprognosen som varaktigheten av insolvensen ska vara betydligt mer generös mot gäldenären, kan fler gäldenärer komma i åtnjutande av skuldsanering. Samtidigt är ändringarna inte så långtgående att det allmänna förtroendet för skuldsaneringsinstitutet ska behöva drabbas negativt (SOU 2008:82 s. 131 f.).

Propositionen

I propositionen konstateras att det inte finns någon anledning att ifrågasätta utredningens bedömning att förslaget skulle vara positivt för många överskuldssatta gäldenärer. Med hänsyn till det ingrepp i den civilrättsliga avtalsrelationen som en skuldsanering innebär bör denna möjlighet dock reserveras för de fall då någon har avsevärda skuldproblem. Skulle ändringsförslaget genomföras ökar risken att ingångna förpliktelser inte fullföljs. Enligt Kronofogdemyndighetens beräkningar riskerar antalet ansökningar om skuldsanering att flerfaldigas, och även de som med gällande ordning inte omfattas av regelverket skulle kunna beviljas skuldsanering. Det finns en risk att ett sådant förfaringsätt skulle kunna påverka den allmänna betalningsmoralen negativt.

Det framhålls i propositionen att förutsättningarna för att få skuldsanering ändrades så sent som 2007. Att det s.k. egenförsöket då togs bort ledde på kort tid till en fördubbling av antalet ansökningar. Det är lämpligt att effekterna av ändringen kan överblickas innan förutsättningarna ändras ytterligare. Enligt Kronofogdemyndigheten har också allt fler ansökningar beviljats de senaste åren i och med att myndigheten i större utsträckning gjort en totalbedömning av gäldenärens förhållanden.

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att bestämmelsen om insolvensprognosen bör behållas oförändrad. Därmed ska utredningens förslag i den delen inte genomföras. Regeringen uppger att den noga kommer att följa utvecklingen på området (prop. 2010/11:31 s. 18 f.).

Avgörande från Högsta domstolen

I rättsfallet NJA 2010 s. 496 har Högsta domstolen prövat om en gäldenär uppfyllde kravet på kvalificerad insolvens enligt skuldsaneringslagen. I målet hade en gäldenär beviljats skuldsanering av Kronofogdemyndigheten. Skulderna som omfattades av skuldsaneringen uppgick till 347 284 kr. Dessa avsåg obetalda studielån, banklån och kontokrediter samt skulder för övrig konsumtion som i huvudsak uppkom på 1980-talet. En skuld till Centrala studiestödsnämnden (CSN) om 281 814 kr, som inte var förfallen till betalning, undantogs. Skuldsaneringen byggde på att CSN, i enlighet med sitt åtagande vid en eventuell skuldsanering, skulle bevilja anstånd med betalningar på studieskulden. Betalningsplanen som fogades till beslutet om skuldsanering innebar att gäldenären under fem år skulle betala ca 88 % av skuldbeloppen, totalt 304 679 kr, genom att erlägga månadsbetalningar om drygt 5 000 kr till de borgenärer som angavs i planen.

CSN överklagade beslutet om skuldsanering till tingsrätten som avlog överklagandet.

CSN överklagade till hovrätten och yrkade att domstolen skulle avslå ansökan om skuldsanering. Som grund anförde CSN att gäldenären inte kunde anses kvalificerat insolvent och att hon därmed inte var berättigad till skuldsanering. Hovrätten konstaterade att gäldenären hade förfallna skulder på ca 350 000 kr och att det av ingivet anställningsbevis framgick att

hon arbetade 75 % deltid med en månadslön på 22 970 kr för heltid. Mot bakgrund av detta ansåg domstolen vid en samlad bedömning att gäldenären inte kunde anses kvalificerat insolvent. Hovrätten upphävde därmed Kronofogdemyndighetens beslut att bevilja skuldsanering.

Gäldenären överklagade till Högsta domstolen. Domstolen konstaterade att inkomsten då uppgick till 19 900 kr i månaden med tillägg av ersättning för obekväm arbetstid med ca 400 kr i månaden och att gäldenären hade en fast tjänst som socialsekreterare med 85 % arbetstid. Enligt domstolen var gäldenärens betalningsutrymme så pass stort att det inte torde vara omöjligt för henne att vara skuldfri på åtminstone 15 års sikt. Mot den bakgrunden ansåg Högsta domstolen att det inte var möjligt att säga att hon skulle sakna förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Gäldenären kunde därför inte anses uppfylla kravet enligt 4 § första stycket 1 skuldsaneringslagen på kvalificerad insolvens. Högsta domstolen fastställde hovrättens beslut.

Frågesvar

I februari 2011 uppgav justitieministern i ett svar på en skriftlig fråga att antalet personer som beviljas skuldsanering under de senaste åren ökat väsentligt. En anledning är de förenklingar som gjordes för några år sedan då bl.a. kravet på ett s.k. egenförsök slopades. Ytterligare lättnader för över-skuldsatta föreslås nu av regeringen i proposition 2010/11:31. Även företagare ska kunna komma i fråga för skuldsanering, och det ska vara möjligt att få skuldsanering omedelbart efter att man har blivit överskuldssatt. Ändringarna väntas leda till att fler får skuldsanering.

Ännu fler skulle kunna beviljas skuldsanering om de bara ansökte om det. Det finns en stor grupp gäldenärer som är så skuldsatta som det krävs enligt lagen och som skulle kunna få skuldsanering men som inte ansöker om det. Man bör i första hand försöka nå ut till dem genom bättre informationsinsatser och rådgivning. Kommunerna har förstärkts med ytterligare resurser.

När det gäller själva förutsättningarna för att få skuldsanering bör dock principen vara att en persons skulder ska skrivas av bara i de fall då de bedöms inte kunna bli betalda och att borgenärerna alltså inte ska drabbas av någon reell förlust. Långivare och leverantörer ska inte behöva avstå från att få betalt när en person faktiskt bedöms kunna betala – om än efter lång tid. Det är för tidigt att närmare bedöma vilka konsekvenser Högsta domstolens avgörande kommer att få för praxisen på området. Justitieministern uppger att hon naturligtvis kommer att följa utvecklingen (svar på fråga 2010/11:299).

Utskottets ställningstagande

Skuldsanering möjliggör för svårt skuldsatta personer att bli fria från sina skulder. Av dem som genomgår skuldsanering är det relativt få som återkommer till Kronofogdemyndigheten med nya skulder.

Genom Högsta domstolens avgörande har det klarlagts hur rekvisitet om kvalificerad insolvens i skuldsaneringslagen ska tolkas. Risken är nu stor att endast gäldenärer med mycket stora skulder utan betalningsförmåga kommer att beviljas skuldsanering. Enligt utskottets mening är det angeläget att fler – inte färre – svårt skuldsatta gäldenärer ska kunna komma i fråga för skuldsanering. Utskottet anser därför att insolvensprognosen inte ska behöva sträcka sig lika långt i framtiden som med nuvarande regler. Skuldsanering ska enligt utskottets mening kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder inom de närmaste åren. Detta bör avse en tidsperiod på upp till fem år. Utskottets förslag överensstämmer med de förslag som lagts fram av 2007 års insolvensutredning. Den föreslagna ändringen är inte så långtgående att det allmänna förtroendet för skuldsaneringsinstitutet ska behöva drabbas negativt.

Mot den redovisade bakgrunden anser således utskottet att regeringen omgående ska återkomma till riksdagen med förslag till ändring i skuldsaneringslagen i enlighet med vad som anförts ovan. Vad utskottet anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Ställningstagandet innebär ett bifall till motionsyrkandet.

Betalningsplanen vid skuldsanering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en kortare betalningsplan vid skuldsanering. Utskottet hänvisar till att regeringen avser att följa utvecklingen på området.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Motionerna

I motion C4 (följdmotion) anför Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) att Insolvensutredningen föreslår att huvudregeln för betalningsperioden vid skuldsanering sänks från fem till tre år. Många av dem som sitter med stora skulder har levt på existensminimum under lång tid. Det finns anledning, särskilt då barn riskerar att drabbas av föräldrarnas överskuldsättning, att huvudregeln för återbetalningsperioden minskas från fem till tre år. Ett tillkännagivande yrkas i enlighet med detta (yrkande 4).

I motion Fi205 (från den allmänna motionstiden) framhåller Annelie Enochson (KD) att regeringen i propositionen föreslår ändringar som innebär att det bl.a. ska gå snabbare att få skuldsanering för den som har skulder från näringsverksamhet, men att detta inte är tillräckligt. Ett tillkännagivande yrkas om att en kortare skuldsaneringstid om två–tre år bör införas för dem som snabbt vill komma på fötter igen (yrkande 1 i denna del).

Bakgrund

Vid en skuldsanering ska enligt 8 § skuldsaneringslagen, i den mån gäldenärens ekonomiska förhållanden medger det, bestämmas en betalningsplan som visar när och hur kvarstående belopp av varje borgenärs fordran ska betalas. Betalningsplanen ska löpa under fem år, om det inte finns särskilda skäl att bestämma en kortare tid. Har gäldenären förmåga att betala av på sina skulder, föreslår Kronofogdemyndigheten normalt att betalningsplanen ska löpa under fem år. I undantagsfall föreslås en kortare betalningsperiod. Det har t.ex. skett i fall då gäldenären lider av en livshotande sjukdom eller har uppnått en hög ålder. Under betalningsperioden kvarstår skulderna till viss del och kan återgå till den ursprungliga nivån om gäldenären missköter sina åtaganden. Det är först när gäldenären fullgjort betalningarna i enlighet med betalningsplanen som han eller hon definitivt befrias från ansvar för betalningen av de fordringar som omfattas av skuldsaneringen.

2007 års insolvensutredning

Insolvensutredningen föreslog att en betalningsplan bör löpa under tre år, i stället för – som i dag – normalt fem år. En sådan kortare betalningsplan kan ge näringsidkare möjlighet att starta en ny näringsverksamhet innan de tappar lusten och förmågan. Mot detta talar dock borgenärernas befogade intressen av högsta möjliga betalning för sina fordringar – betalningsplanens längd avgör i praktiken hur mycket borgenärerna kan få ut av sina fordringar. Enligt utredningen måste det aktuella utredningsuppdraget emellertid i grunden anses syfta till att förskjuta balansen mellan gäldenärernas (inte minst de f.d. näringsidkarnas) och borgenärernas intressen till förmån för den förra kategorin, vilket också kan härledas till det samhällsekonomiska intresset av nyföretagande. Mot denna bakgrund föreslås därför en kortare betalningsplan (SOU 2008:82 s. 135 f.).

Propositionen

I propositionen konstaterar regeringen att det är tydligt att utformningen av reglerna om skuldsanering påverkar gäldenärers och borgenärers agerande i samband med kreditgivning. En förkortning av betalningsperioden påverkar förstås inte borgenärers möjlighet att få betalt i de skuldsaneringsärenden där gäldenärens bristande betalningsförmåga mynnar ut i en skuldsanering utan betalningsplan. I andra fall avgör dock betalningsplanens längd hur stor andel av fordringarna som borgenärerna totalt får betalt för. Naturligtvis handlar det om en begränsad del av de totala krediterna som blir föremål för avskrivning, och i många fall innebär avskrivningen bara en bekräftelse på att gäldenären saknar möjlighet att betala sina skulder. I detta ljus kan risken för att tillgången på krediter försämras framstå som begränsad. Ett antal remissinstanser framför dock att utredningens förslag skulle kunna påverka kreditgivningen negativt, i synnerhet för företag som

redan har svårt att få krediter. Regeringen delar bedömningen. Att företag på goda villkor ska kunna låna pengar för sin verksamhet är avgörande för ett väl fungerande näringsliv. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra förutsättningarna för en effektiv kreditmarknad, t.ex. genom den lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2009 och som innebär att företagsinteckningens värde som kreditsäkerhet stärks (se prop. 2007/08:161).

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att betalningsplanen bör behållas oförändrad. Därmed ska utredningens förslag i den delen inte genomföras. Regeringen uppger att den dock nog kommer att följa utvecklingen på området (prop. 2010/11:31 s. 18 f.).

Utskottets ställningstagande

På de skäl som anförs i propositionen delar utskottet regeringens bedömning att bestämmelserna om betalningsplanen bör behållas oförändrade. I propositionen har regeringen redovisat att den nog kommer att följa utvecklingen på området. Mot denna bakgrund saknas enligt utskottet anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionerna, varför de bör avslås.

Överskultsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager som sin mening för regeringen vad utskottet anför om att regeringen bör utarbeta en strategi för hur överskultsättning ska kunna undvikas och återkomma till riksdagen med förslag på konkreta åtgärder för att minska antalet överskultsatta. Regeringen bör också ta initiativ för att öka kunskaperna om barns och ungdomars situation i överskultsatta familjer. Därmed bifaller respektive delvis bifaller riksdagen fem motionsyrkanden med olika förslag på åtgärder mot överskultsättning. Övriga motionsyrkanden avslås.

Jämför reservation 3 (M, FP, C, KD).

Motionerna

I motion C4 (följdmotion) föreslår Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) ett tillkännagivande om att regeringen bör utarbeta en strategi för hur överskultsättning ska kunna undvikas. Målet måste vara att minska antalet ansökningar om skultsanering, men inte genom att skärpa regelverket för skultsanering utan genom att skapa bättre förutsättningar för enskilda hushåll att klara sin ekonomi, skapa sysselsättning, överbygga omställningsperioder och förhindra överskultsättning. Även insatser för att öka den

privatekonomiska kunskapen hos hushållen behöver göras och betydelsen av en aktiv och utåtriktad konsument- och budgetrådgivning i kommunerna framhålls (yrkande 1).

Motionärerna trycker i samma motion också på att barnen drabbas när en förälder är överskuldssatt. Ett barn som växer upp i en fattig eller svårt överskuldssatt familj riskerar att hamna i ett utanförskap. Barnet riskerar att sakna just sådant som de flesta andra barn i omgivningen har tillgång till. Mot denna bakgrund yrkas ett tillkännagivande om att kunskapen om barns och ungdomars situation i överskuldssatta familjer, t.ex. vad gäller hälsa och livskvalitet, bör öka (yrkande 2).

I motionen efterlyser motionärerna fler förslag och konkreta åtgärder för att minska antalet evighetsgäldenärer och skapa rimliga förutsättningar för dem att ta sig ur sin situation. Ett tillkännagivande yrkas i enlighet med detta (yrkande 5).

Roza Güclü Hedin och Kurt Kvarnström (båda S) menar i motion C203 (från den allmänna motionstiden) att den nya skuldsaneringslagen är ett steg i rätt riktning. Frågan om evighetsgäldenärer behöver dock fortfarande ses över. Det är även av särskild humanitär vikt att man ser över hur man kan komma till rätta med äldre gäldenärsers situation. Ett tillkännagivande yrkas om en översyn av skuldsaneringslagen.

I motion C216 (från den allmänna motionstiden) anser Ann-Christin Ahlberg (S) att den nuvarande skuldsaneringsprocessen måste förbättras, och speciellt viktigt är detta när det gäller barnfamiljer. Det är också viktigt att se över hur kunskapen i privatekonomi kan förbättras för människor som hamnat i överskuldssättning. Ett tillkännagivande yrkas därför om att överskuldssatta snabbare bör få skuldsanering och annan hjälp för att komma till rätta med sina problem.

Olle Thorell (S) anför i motion C224 (från den allmänna motionstiden) att utredningsbetänkandet SOU 2008:82 innehåller flera bra förslag som bör uppmärksammas och beredas vidare. Det gäller bl.a. frågan om preskriptionstiden för skulder uppkomna vid konkurs av handelsbolag. Ett tillkännagivande yrkas om att regeringen bör återkomma om detta i en proposition om insolvens.

Raimo Pärssinen (S) yrkar i motion C255 (från den allmänna motionstiden) ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en översyn av reglerna för beräkning av förbehållsbeloppet vid skuldsanering. Motionären menar bl.a. att barnbidrag inte borde räknas som inkomst vid bestämmandet av förbehållsbelopp.

Anders W Jonsson och Kenneth Johansson (båda C) yrkar i motion C287 ett tillkännagivande om att förebyggande åtgärder för att motverka tilltagande skuldsättning av enskilda individer bör vidtas. Motionärerna menar att förebyggande åtgärder i skolan, snabbare skuldsanering och större fokus i vården skulle förbättra situationen för både individer och samhälle.

I motion Fi205 (från den allmänna motionstiden) noterar Annelie Enochson (KD) att regeringen i propositionen föreslår ändringar som innebär att det bl.a. ska gå snabbare att få skuldsanering för den som har skulder från näringsverksamhet, men att detta inte är tillräckligt. En villkorslös avskrivning, eller som man kallar det absolut preskription, efter 15 år skulle emellertid frigöra alla dessa människor och ge dem ett nytt liv. Ett tillkännagivande begärs i enlighet med detta (yrkande 1 i denna del).

I motion Fi260 (från den allmänna motionstiden) anför Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) att möjligheten för privatkunder att ingå ockerliknande avtal som kan försätta dem i en hopplös ekonomisk situation måste motverkas. Gäldenärer riskerar att få betala en kostnad som är många gånger högre än utgångsskulden på grund av hög ränta och avgifter. Ett tillkännagivande yrkas om att en utredning bör tillsättas i frågan.

Bakgrund

Skuldsanering enligt skuldsaneringslagen innebär, som det tidigare redogjorts för, att gäldenären helt eller delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av skuldsaneringen. Även andra åtgärder för att komma åt överskuldsättningsproblemet skulle kunna vara aktuella. Det gäller bl.a. frågor som rör följande bestämmelser.

Bestämmelser om preskription av fordringar finns i preskriptionslagen (1981:130). Enligt 8 § innebär preskription att borgenären förlorar rätten att kräva ut sin fordran. En fordran preskriberas, enligt 2 §, tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen dessförinnan avbryts. Preskriptionstiden är dock tre år för fordran mot en konsument.

Bestämmelser om vilken ränta som den som försummat att betala en skuld i rätt tid är skyldig att betala för tiden efter förfallodagen till dess betalning sker, s.k. dröjsmålsränta, finns i räntelagen (1975:635). Lagen gäller i den mån inte annat är avtalat eller utfäst eller särskilt föreskrivet enligt 1 § andra stycket.

I 7 kap. utskökningsbalken finns bestämmelser om utmätning av lön. Lön får enligt 4 § tas i anspråk genom utmätning endast till den del den överstiger vad gäldenären behöver för sitt och familjens underhåll samt till fullgörande av betalningsskyldighet mot annan som har företrädare vid löneutmätning. Enligt 5 § bestäms den del av gäldenärens lön som inte får tas i anspråk genom utmätning (förbehållsbeloppet) med ledning av ett normalbelopp som innefattar alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad.

Myndighetsrapporter m.m.

Konsumentverket fick i regleringsbrevet för 2002 i uppdrag att närmare analysera orsakerna till och uppkomsten av skuldfällor och föreslå åtgärder för att begränsa problemen med överskuldsättning. Arbetet redovisades i promemorian Överskuldsättning – Omfattning, orsaker och förslag till åtgärder (2003:4). I rapporten föreslår Konsumentverket ett antal åtgärder för att begränsa problemen med överskuldsättning.

Skatteverket fick i regleringsbrevet för 2004 i uppdrag att analysera de problem som leder till att personer har svårt att komma ur sin skuldsituation och som till följd av detta riskerar att bli s.k. evighetsgäldenärer samt att lämna förslag till åtgärder. I december 2004 redovisade verket uppdraget genom en skrivelse i vilken man pekar på ett antal möjliga åtgärder som skulle kunna bidra till att minska antalet evighetsgäldenärer hos Kronofogdemyndigheten. De punkter som verket tar upp är följande.

- Preskriptionsreglerna för civilrättsliga fordringar ges en liknande utformning som för det allmännas fordringar, dvs. en absolut preskription.
- I utsökningsbalken införs regler som sätter en borte gräns för hur länge indrivning av skulder vid Kronofogdemyndigheten över huvudet får ske.
- I utsökningsbalken införs regler som innebär att frågan om preskription av en fordran kan komma under prövning även om gäldenären inte gjort invändning härom.
- Krediteringsreglerna vid indrivning ändras så att exempelvis kapital krediteras före ränta.
- Ett räntetak vid indrivning införs.

Under 2006 fick en arbetsgrupp med deltagare från Kronofogdemyndigheten och Skatteverket i uppdrag att öka kunskapen om överskuldsättning. Det främsta syftet med uppdraget var att ta reda på de bakomliggande orsakerna till att vissa betalar sina skulder och andra inte. Fokus för arbetet var att öka kunskapen för att på så sätt påverka existerande sätt att tänka. Arbetet redovisades i januari 2008 i rapporten Alla vill göra rätt för sig (2008:1). Kronofogdemyndigheten fick i regleringsbrevet för 2008 i uppdrag att i samråd med Konsumentverket identifiera risker för och orsaker till överskuldsättning hos ungdomar. I uppdraget ingick att lämna förslag till åtgärder, inklusive behov av förändrad lagstiftning, för att förhindra att ungdomar hamnar i överskuldsättning. Uppdraget har redovisats i rapporten Överskuldsättning och ekonomiska problem bland ungdomar – En kartläggning av risker (2008:3).

Under 2008 fick vidare en arbetsgrupp inom Kronofogdemyndigheten i uppdrag att utforma ett förslag till en ny lagstiftning för löneutmätning. Arbetsgruppens förslag redovisades i juli 2009 i rapporten Förenklad löneutmätning (2009:3). Enligt förslaget ska det sättas mindre press på gäldenärerna, och dessa ska motiveras till en minskad skuldsättning; en schabloniserad metod för beräkning av utmättnings- och förbehållsbelopp ska användas. Enligt uppgift från Justitiedepartementet är rapporten föremål för beredning inom Regeringskansliet. En proposition planeras att avlämnas till riksdagen under 2011.

Justitiedepartementet har även uppgett att regeringen planerar att ta initiativ till en mer allmän översyn av utsökningsbalken och att det kontinuerligt förs en dialog med Kronofogdemyndigheten om möjliga förbättringar i lagstiftningen för att minska problemet med överskuldsättning.

2007 års insolvensutredning

Insolvensutredningen övervägde inom ramen för uppdraget även andra åtgärder – än skuldsanering – mot överskuldsättningsproblemet. Åtgärderna skulle även omfatta de s.k. evighetsgäldenärerna. De olika förslag som Konsumentverket och Skatteverket lämnat beaktades. Det gällde t.ex. absolut preskription, avräkningsreglerna vid utmätning, tidsgränser för indrivning, Kronofogdemyndighetens möjlighet att ex officio ta upp preskriptionsfrågor, räntebegränsningar av olika slag, sociala lån och räntetak vid indrivning. När det gäller frågan om att införa en absolut eller yttersta preskriptionsfrist var utredningens bedömning att resultatet av ändringarna i skuldsaneringslagen borde avvaktas innan det kunde bli aktuellt att ytterligare överväga ett regelverk för absolut preskription av civilrättsliga fordringar. Regler av detta slag borde således för närvarande inte komma i fråga. Utredningen bedömde vidare att en eventuell ändring av avräkningsreglerna, liksom en regel om att preskription ska beaktas ex officio av Kronofogdemyndigheten, bör bli föremål för överväganden i samband med den kommande översynen av utsökningsbalken. Regler om räntetak av olika slag bör, enligt utredarens bedömning, inte införas. Utredningen bedömde inte heller att regler om tidsgränser för indrivning bör införas (SOU 2008:82 s. 20 f.).

Propositionen

Regeringen delar utredningens bedömning att några sådana andra åtgärder, som t.ex. absolut preskription, räntetak vid indrivning och sociala lån, inte bör genomföras och att skuldsanering är den mest lämpliga åtgärden för att lösa skuldsättningsproblem. I stället ska man, anför regeringen, börja med att försöka nå ut till överskuldsetta genom bättre informationsinsatser och rådgivning. Både kommunerna och Konsumentverket har därför förstärkts med ytterligare resurser för 2010 som används för ökade insatser från de kommunala budget- och skuldrådgivarnas sida. Detta bör kunna bidra till att fler gäldenärer fångas upp och får vägledning, t.ex. när det gäller möjligheten till skuldsanering. Konsumentverket har för övrigt det senaste året utarbetat metoder för att underlätta och kvalitetssäkra budget- och skuldrådgivarnas arbete. Regeringen kommer att följa utvecklingen.

Utskottets ställningstagande

Överskuldssättning är ett stort och växande problem. Motionsyrkanden med olika förslag till åtgärder mot överskuldssättning har behandlats av utskottet under många år, senast hösten 2009 i sitt av riksdagen godkända betänkande 2009/10:CU6. Motionsyrkandena har avstyrkts med hänvisning bl.a. till pågående arbete. Utskottet kan konstatera att regeringen ännu inte återkommit till riksdagen med förslag till konkreta åtgärder.

De ändringar i skuldsaneringslagen som utskottet förordat ovan vad gäller insolvensprognosen är bra men inte tillräckliga. Problemet med överkuldsättning kräver ytterligare initiativ från samhällets sida.

Enligt utskottets mening bör regeringen utarbeta en strategi för hur överkuldsättning ska kunna undvikas. Enskilda hushåll måste ges bättre förutsättningar att klara sin ekonomi. Informationsinsatser från Konsumentverket samt en aktiv och utåtriktad konsument- och budgetrådgivning i kommunerna är av största vikt. Därutöver anser utskottet att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till konkreta åtgärder som minskar antalet överskuldsatta och skapar rimliga förutsättningar för dem att ta sig ur sin situation. Inom ramen för det redovisade arbetet anser utskottet att regeringen bör ta initiativ som syftar till att öka kunskaperna om barns och ungdomars situation i överskuldsatta familjer.

Vad utskottet anfört ovan bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Vad gäller förslag till andra åtgärder mot överskuldsättning som t.ex. absolut preskription och räntetak delar utskottet regeringens bedömning att åtgärderna inte bör genomföras. Ställningstagandet innebär bifall till motion C4 yrkandena 1, 2 och 5, delvis bifall till motionerna C203 och C216 samt avslag på motionerna C224, C255, C287, Fi205 yrkande 1 i denna del och Fi260.

Reservationer

1. Insolvensprognosen vid skuldsanering, punkt 2 (M, FP, C, KD)

av Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Per Lodenius (C), Margareta Cederfelt (M), Thomas Finnborg (M), Cecilia Brinck (M), Anna SteeleKarlström (FP) och Anders Sellström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion 2010/11:C4 yrkande 3.

Ställningstagande

I propositionen konstateras att det inte finns någon anledning att ifrågasätta utredningens bedömning att förslaget skulle vara positivt för många överskuldssatta gäldenärer. I likhet med regeringen anser vi att denna möjlighet, med hänsyn till det ingrepp i den civilrättsliga avtalsrelationen som en skuldsanering innebär, dock bör reserveras för de fall då någon har avsevärda skuldproblem. Det finns en risk att ett sådant förfaringsätt skulle kunna påverka den allmänna betalningsmoralen negativt.

Förutsättningarna för att få skuldsanering ändrades så sent som 2007. Att det s.k. egenförsöket då togs bort ledde på kort tid till en fördubbling av antalet ansökningar. Vi anser liksom regeringen att det är lämpligt att effekterna av ändringen kan överblickas innan förutsättningarna ändras ytterligare. Enligt Kronofogdemyndigheten har också allt fler ansökningar beviljats de senaste åren i och med att myndigheten i större utsträckning gjort en totalbedömning av gäldenärens förhållanden.

Sedan regeringen beslutade om propositionen fattade Högsta domstolen beslut i det ärende som redovisats ovan. Liksom justitieministern anser vi att det är för tidigt att nu närmare bedöma vilka konsekvenser Högsta domstolens avgörande kommer att få för gällande rättspraxis på området. Vi anser dock att det finns skäl för regeringen att analysera rättsläget beträffande tillämpningen av insolvensprognosen och återkomma till riksdagen med besked i frågan huruvida Högsta domstolens beslut föranleder andra slutsatser än de som regeringen hade anledning att dra i propositionen. Vi förutsätter att så kommer att ske utan något formellt tillkännagivande från riksdagen.

Vi anser mot denna bakgrund att motionsyrkandet bör avslås.

2. **Betalningsplanen vid skuldsanering, punkt 3 (S, MP, V)**

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Marianne Berg (V), Katarina Köhler (S), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Fi205 yrkande 1 i denna del och 2010/11:C4 yrkande 4.

Ställningstagande

Insolvensutredningen föreslår i utredningsbetänkandet SOU 2008:82 att huvudregeln för betalningsperioden vid skuldsanering sänks från fem till tre år. Regeringen avvisar förslaget trots att flera remissinstanser varit positiva till förslaget. Detta anser vi vara beklagligt. Många av dem som har stora skulder har levt på existensminimum under lång tid. För de allra flesta handlar det således inte om att leva på existensminimum endast under de år skuldsaneringen pågår utan under betydligt längre tid än så. Inte minst av ovan nämnda skäl anser vi att det finns anledning att huvudregeln för återbetalningsperioden minskas från fem till tre år. Andra länder har ett system, t.ex. det angloamerikanska systemet, som strävar efter en snabb lösning av skuldförhållandena för att den skuldsatta på så kort tid som möjligt ska bli produktiv igen. Detta skulle inte inverka menligt på betalningsviljan i samhället, utan snarare ge kraft och utgöra en stimulans för kraftigt skuldsatta att snabbt ta tag i sin situation.

För att göra det möjligt för människor att få en andra chans menar vi därför att det är nödvändigt att betalningsperioden vid skuldsanering minskas från fem till tre år. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna Fi205 yrkande 1 i denna del och C4 yrkande 4, som sin mening ge regeringen till känna.

3. **Överskuldsättning, punkt 4 (M, FP, C, KD)**

av Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Per Lodenius (C), Margareta Cederfelt (M), Thomas Finnborg (M), Cecilia Brinck (M), Anna SteeleKarlström (FP) och Anders Sellström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Fi205 yrkande 1 i denna del, 2010/11:Fi260, 2010/11:C4 yrkandena 1, 2 och 5, 2010/11:C203, 2010/11:C216, 2010/11:C224, 2010/11:C255 och 2010/11:C287.

Ställningstagande

Vi har inte någon annan uppfattning än motionärerna vad gäller vikten av att åtgärder måste vidtas i syfte att motverka överskuldsättning. Regeringen bedriver ett aktivt arbete med frågorna. Vi kan konstatera att både kommunerna och Konsumentverket har förstärkts med ytterligare resurser som använts för ökade insatser från de kommunala budget- och skuldrådgivarnas sida. I likhet med regeringen anser vi att detta bör kunna bidra till att fler gäldenärer fångas upp och får vägledning, t.ex. när det gäller möjligheten till skuldsanering.

Konsumentverket har också under senare tid utarbetat metoder för att underlätta och kvalitetssäkra budget- och skuldrådgivarnas arbete. Vidare kan konstateras att Kronofogdemyndighetens rapport Förenklad löneutmätning (2009:3) innehåller förslag som innebär mindre press på gäldenärerna, motivation för minskad skuldsättning och schabloniserade beräkningar. Förslaget är föremål för beredning inom Regeringskansliet och att man planerar att avlämna en proposition till riksdagen under 2011. Därutöver har regeringen aviserat en mer allmän översyn av utsökningsbalken. Enligt uppgift från Justitiedepartementet förs också kontinuerligt en dialog med Kronofogdemyndigheten om möjliga förbättringar i lagstiftningen för att minska problemet med överskuldsättning. I sammanhanget kan också uppmärksammas den nya konsumentkreditlagen som trädde i kraft den 1 januari 2011. Den nya lagstiftningen syftar till att motverka de skuldsättningsproblem som sms-lån och andra s.k. snabb lån fört med sig (prop. 2009/10:242, bet. 2010/11:CU5, rskr. 2010/11:79–80).

Vi anser att resultatet av det pågående och aviserade arbetet inte bör föregripas genom någon åtgärd från riksdagen. Inte heller anser vi att andra åtgärder som t.ex. absolut preskription och räntetak bör genomföras.

Vi anser mot denna bakgrund att motionerna bör avslås.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:31 Bättre möjlighet till skuldsanering:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
2. lag om ändring i skuldsaneringslagen (2006:548).

Följdmotionen

2010/11:C4 av Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förhindra överskuldsättning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka kunskapen om barns och ungdomars situation i överskuldssatta familjer, exempelvis vad gäller hälsa och livskvalitet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en regeländring som innebär att skuldsanering ska kunna komma i fråga om gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon kan antas sakna förmåga att betala sina skulder de närmaste åren.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minska återbetalningsperioden vid skuldsanering från fem till tre år.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till åtgärd som minskar antalet evighetsgäldenärer och skapar rimliga förutsättningar för dem att ta sig ur sin situation.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Fi205 av Annelie Enochson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändring i skuldsaneringslagen och i preskriptionslagen.

2010/11:Fi260 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas med syftet att minska möjligheten för privatkunder att teckna den sorts ockerliknande avtal som kan försätta dem i en hopplös ekonomisk situation.

2010/11:C203 av Roza Güclü Hedin och Kurt Kvarnström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av skuldsaneringslagen.

2010/11:C216 av Ann-Christin Ahlberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hjälp vid skuldsanering.

2010/11:C224 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Insolvensutredningen.

2010/11:C255 av Raimo Pärssinen (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om beräkning av förbehållsbeloppet vid skuldsanering.

2010/11:C287 av Anders W Jonsson och Kenneth Johansson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förebyggande åtgärder för att motverka tilltagande skuldsättning av enskilda individer.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

I Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 8 § kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2010:1073

Föreslagen lydelse

8 §

En uppgift om en fysisk person ska gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare ska gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. Rör uppgiften en begäran om eller ett utlämnande av en kreditupplysning, ska den dock gallras senast ett år efter den dag då begäran framställdes. *Gäller uppgiften skuldsanering, ska den gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.*

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare ska, *om uppgiften inte gäller skuldsanering*, gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. Rör uppgiften en begäran om eller ett utlämnande av en kreditupplysning, ska den dock gallras senast ett år efter den dag då begäran framställdes.

En uppgift om skuldsanering ska gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

En uppgift som har inhämtats från Kronofogdemyndigheten i dess verksamhet med indrivning och utsökning ska gallras när den inte omfattas av undantaget från sekretess i 34 kap. 1 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). En uppgift som har inhämtats från Kronofogdemyndigheten ska också gallras när den har blockerats av

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

Kronofogdemyndigheten med stöd av 3 kap. 3 a § lagen (2001:184) om
behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2 Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2006:548)

Härigenom föreskrivs i fråga om skuldsaneringslagen (2006:548) dels att 5 § ska upphöra att gälla, dels att 4 och 13 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Skuldsanering får beviljas en gäldenär med hemvist i Sverige som är fysisk person, om

1. gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid, och

2. det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden att skuldsanering beviljas honom eller henne.

Den som är folkbokförd i Sverige skall vid tillämpningen av första stycket anses ha hemvist i Sverige.

Vid tillämpningen av första stycket 2 skall särskilt beaktas *skuldernas ålder*, omständigheterna vid *deras* tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om skuldsanering.

Den som är folkbokförd i Sverige ska vid tillämpningen av första stycket anses ha hemvist i Sverige.

Vid tillämpningen av första stycket 2 ska särskilt beaktas omständigheterna vid *skuldernas* tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att fullgöra sina förpliktelser och det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om skuldsanering.

Är gäldenären näringsidkare, får skuldsanering beviljas endast om de ekonomiska förhållandena i näringsverksamheten är enkla att utreda.

13 §¹

Om det framgår av ansökan om skuldsanering eller annan tillgänglig utredning att gäldenären inte uppfyller villkoren enligt 4 eller 5 § eller inte får beviljas skuldsanering på grund av 6 §, skall Kronofogdemyndigheten avslå ansökan.

Om det, sedan beslut har meddelats enligt 14 § andra stycket om att inleda skuldsanering, framkommer att förutsättningarna för skuld-

Om det framgår av ansökan om skuldsanering eller annan tillgänglig utredning att gäldenären inte uppfyller villkoren enligt 4 § eller inte får beviljas skuldsanering på grund av 6 §, ska Kronofogdemyndigheten avslå ansökan.

Om det, sedan beslut har meddelats enligt 14 § andra stycket om att inleda skuldsanering, framkommer att förutsättningarna för skuld-

¹ Senaste lydelse 2006:745.

sanering enligt denna lag inte är uppfyllda, *skall* Kronofogdemyndigheten avslå ansökan. Ansökan får också avslås, om gäldenären inte inställer sig personligen vid ett sammanträde eller om gäldenären i övrigt inte medverkar vid ärendets handläggning.

sanering enligt denna lag inte är uppfyllda, *ska* Kronofogdemyndigheten avslå ansökan. Ansökan får också avslås, om gäldenären inte inställer sig personligen vid ett sammanträde eller om gäldenären i övrigt inte medverkar vid ärendets handläggning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.